

Waar komen onze namen vandaan?

Top 10 'rare', unieke namen 2013:

1. Godiswithme (f)
2. Torrex O'West (m)
3. Myemmy Blue (f)
4. Anaa'Ol (m)
5. Flotty Paradis (m)
6. Endiorance (f)
7. Phinneas Rex (m)
8. Tamme Jonathan (m)
9. Ecclesiaste (m)
10. Xy (m)

Unieke, 'rare' namen zijn een relatief recent verschijnsel.

Top 20 bizarste Vlaamse kindernamen van 2013

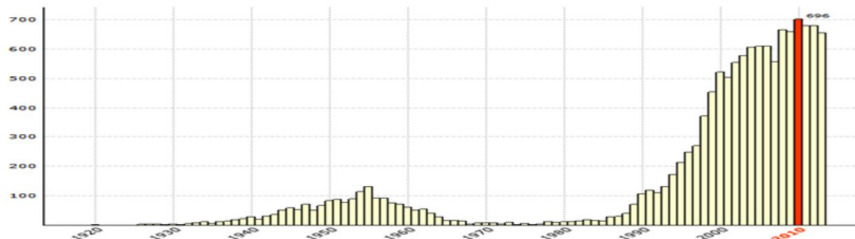
1. Godiswithme (f)
2. Torrex O'West (m)
3. Myemmy Blue (f)
4. Anaa'Ol (m)
5. Flotty Paradis (m)
6. Endiorance (f)
7. Phinneas Rex (m)
8. Tamme Jonathan (m)
9. Ecclesiaste (m)
10. Xy (m)
11. Miracle Julius (f)
12. Rivaldo Christ (m)
13. Yxiliana (f)
14. Wodan (m)

15. Sierra Nevenzoa (f)
16. Pippa Bluebell (f)
17. Lifted Osarugue (f)
18. Yombotoutblanc (f)
19. Khaleesi (f)
20. Prodige (m)

De top tien van populairste jongensnamen

1. Lucas (343)
2. Vince (304)
3. Liam (293)
4. Mathis (292)
5. Louis (290)
6. Lars (271)
7. Finn (265)
8. Arthur (262)
9. Alexander (261)
10. Leon (254)

Wist je dat er van de 5.017.848 mannen in België er 13.243 zijn die Lucas heten? Deze voornaam kende zijn hoogtepunt in 2010 met 696 geboortes, of 5% van het totale aantal. 90% van de mannen in België met de voornaam Lucas zijn geboren na 1957.

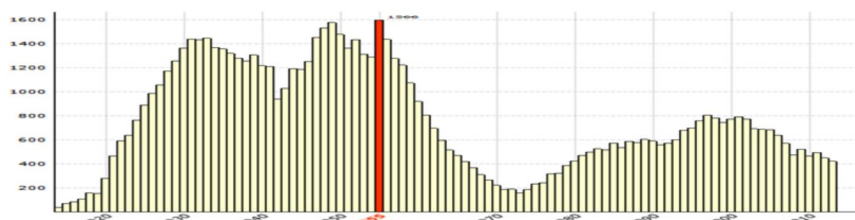

06/02/2014

De top tien van populairste meisjesnamen

1. Marie (353)
2. Elise (339)
3. Emma (322)
4. Ella (300)
5. Louise (289)
6. Julie (281)
7. Noor (265)
8. Fien (260)
9. Lotte (254)
10. Mila (243)

Wist je dat er van de 5.233.256 vrouwen in België er 75.619 zijn die Marie heten? Deze voornaam kende zijn hoogtepunt in 1955 met 1.565 geboortes, of 2% van het totale aantal. 90% van de vrouwen in België met de voornaam Marie zijn geboren na 1929.

06/02/2014

http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=DMF20131231_023

De top tiens van populairste meisjes- en jongensnamen bevatten dan weer heel wat namen die al veel langer in gebruik zijn. Toch zijn ook hier periodes te vinden waarin een bepaalde naam duidelijk populair was.

Wat zijn namen?

Om te begrijpen waar namen vandaan komen, moet je eerst weten wat namen zijn. Een naam is een bijzondere soort zelfstandig naamwoord. Een zelfstandig naamwoord benoemt een begrip dat staat voor een groep individuen. Links zie je een groep individuen die allemaal een 'kat' zijn. Aan het individu zie je dat het een 'kat' is (en geen hond, trein, wolk, droom). Rechts zie je ook een dier, en je weet meteen dat het een kat is. Maar aan het dier zie je niet wat haar naam is. Toch heeft ze er een. Met die naam wordt ze uit de algemene groep 'katten' gehaald. De naam maakt haar uniek.

Een naam duidt één individu aan en wordt expliciet door iemand aan dat individu gegeven. Een naam is (meestal) niet gebaseerd op de kenmerken die het individu met een groep gemeenschappelijk maakt. Een naam is net bedoeld om een groepslid te onderscheiden van de rest van de groep. Net omdat een naam gegeven wordt, is het ook moeilijker die te onthouden.

1. Voornamen in West-Europa

- Germanen
- 12de eeuw: namen van christelijke heiligen.
- Concilie van Trenthe
- 18de eeuw: Napoleon
- vanaf tweede helft 20ste eeuw: motivatie = 'mooi' (en niet meer vernoeming), diverse modes + versoepeling naamwetgeving = veel nieuwe namen

Germanen: geloof dat naam karakter van kind mee bepaalt. Naam bestaat uit twee elementen uit beperkte voorraad. Vaak namen van dieren (ever, arend, wolf, beer) of krijgshaftig (brand 'zwaard', ger 'speer', megin 'kracht'). Verwantschap wordt aangegeven door alliteraties (bv. Hildebrand zoon van Hadubrand), vernoeming (oudste zoon zelfde naam als vader), hergebruik elementen van naam (bv. Heribrand, Hildebrand, Hadubrand). Tweede deel krijgt zo meer functie van een geslachtsnaam. Wenskarakter verdwijnt geleidelijk aan en dus ook betekenis bv. In namen als 'Hildegonde' (twee keer 'strijd'). Heel wat namen tegenwoordig afkomstig van dit soort samenstellingen. Vb. Bernard, Boudewijn. Mannen en vrouwen idem.

Vanaf 12de eeuw: meer uitheemse heiligennamen. Die namen zijn al veel langer bekend (christendom is al eeuwen in onze streken), maar vanaf dan krijgen heiligen een 'functie' als beschermer voor bepaalde doelen (tegen onheil, beschermheilige van gilden/ambachten enz.) Daardoor heiligenverering, en namen die opnieuw een soort

wenskarakter krijgen (als bescherming tegen onheil). Ook invloed van kruisvaarders en opkomst van bedelmonniken. Daarnaast zijn heiligennamen gewoon een tijdlang een bepaalde mode en waren bepaalde heiligennamen heel populair. Grote invloed van vernoeming (vader op zoon), mond-op-mondreclame, statusdenken (overnemen van namen uit elite). Pas vanaf concilie van Trente (16de eeuw) voorschriften voor naamgeving. Heiligennamen blijven ook na Hervorming populair, maar dan in meer populaire vormen (Klaas, Piet, Cornelis, Trijn, Jan)

Ook, minder populair: Latijn/Grieks (renaissance), ridderromans (burgerliteratuur), toevoegen van bijbelse, oud-testamentische namen (Rebecca, Myriam, Samuel, hervorming). Relatief beperkt in Nederland en Vlaanderen, daar blijven heiligennamen en afgeleiden daarvan heel gangbaar, voornamelijk door vernoeming.

Einde 18de eeuw horen de Nederlanden bij het Franse rijk. Eigenlijke namen veranderen niet (heiligennamen), maar roepnamen worden verfranst (Lodewijk -> Louis). Voor het eerst naamwet: alleen namen afkomstig uit vastgelegde heiligenkalender + namen van belangrijke historische personen. In 1815 uitbreiding met 'namen die al heel lang gebruikelijk zijn en algemeen als voornamen erkend worden' (vooral oudtestamentische namen en Germaanse namen). Onderscheid tussen officiële naam en roepnaam.

Vanaf tweede helft 20ste eeuw (jaren 60): vernoemingsprincipe wordt losgelaten, andere motivatie om namen te kiezen (mooi, filmsterren, sportmensen,...) Toename Engelse namen in jaren 70-80, toename exotische en 'originele' namen vanaf jaren 90. Naamwetgeving wordt soepeler: Nederland (1970) 'De ambtenaar van de burgerlijke stand mag een voornaam niet accepteren wanneer die ongepast is of wanneer die overeenkomt met een bestaande achternaam als die niet ook als voornaam gebruikelijk is.' en België (1987): 'De ambtenaar van de burgerlijke stand mag alleen weigeren de voornaam in te schrijven, indien: a) de voornaam aanleiding geeft tot verwarring; b) de voornaam schade kan toebrengen aan het kind of aan derden.' Moderne benoemingsmotieven ouders: mooi (mooi klinken), combinatie familienaam, origineel, internationaal interessant. Inspiratiebronnen:

acteurs/actrices, sportmensen, tv-mensen, lijstjes op internet. Verschil in smaak en stijl tussen generaties en tussen sociale klassen. Lagere: meer Engels/exotisch/origineel (type 'Lila-Shock' of 'Parfait'); midden: directe omgeving, populaire namen en trends (type 'Laura' en 'Kevin'); hoger: inheems, aandacht voor spelling (type 'Nele' en 'Stijn'). Bij meer dan 1 voornaam is er wel vaak een vernoeming naar een familielid in de tweede/derde naam.

15 MEI 1987. - Wet betreffende de namen en voornamen.

(NOTA : Raadpleging van vroegere versies vanaf 10-07-1987 en tekstbijwerking tot 11-07-2007)

Bron : JUSTITIE

Publicatie : 10-07-1987 nummer : 1987009715 bladzijde : 10774

Dossiernummer : 1987-05-15/31

Inwerkingtreding : 20-07-1987

2. Familienamen in West-Europa

- Germanen: 1 naam.
- 12de eeuw toename bevolking in steden
 - > veel mensen met dezelfde naam in een dorp of stad
 - > nood aan manier om onderscheid te maken
- Sus van Jan van achter den hoek
- Officieel vastgelegd en verplicht in Franse tijd, 1795 voor België en 1811 voor Nederland

- Code Napoleon: bevolkingsregister, officiële familienaam die vast blijft. Deze regeling bestaat nog steeds. In 1795 verplicht in B., pas in 1811 in NL. Gevolg: verschil in spelling. In 1804 officiële spelling-Siegenbeek in het noorden, niet in het zuiden. Siegenbeek was vrij modern (aa, geen ck), en de familienamen die toen werden geregistreerd, werden volgens deze spelling vastgelegd. Verzonnen familienamen (bv. Naaktgeboren) waren er amper. Meeste van die familienamen gingen al generaties mee en vaak vervormingen oude toenames (Naaktgeboren < Nageboren, dichtbij geboren).
- Toenames zijn voorlopers van familienamen. Gaan vaak generaties lang mee, maar niet officieel en zo 'vast' als familienamen. Bestaan in heel wat streken nog steeds, naast de officiële familienamen
- Germanen: bv. Hadubrand – Hildebrand. Wel maar 1 naam: kleine groepen, beperkte namenvoorraad voldoende.
- 12de eeuw: door steden grotere groepen mensen samen + beperkte namenvoorraad - > 1 naam niet voldoende. Oorspronkelijk persoonlijke toevoeging van naam (cf. Romeinen), later gaat zo'n toenaam vaak generaties lang mee.
- Extra motivatie: adel wil zich onderscheiden van 'gewone volk' (dubbele familienamen, zichzelf noemen naar hun domein)
- Extra motivatie: andere mensen bijnamen geven op basis van uiterlijk, karakter enz. Later erven de kinderen die bijnaam van de ouders

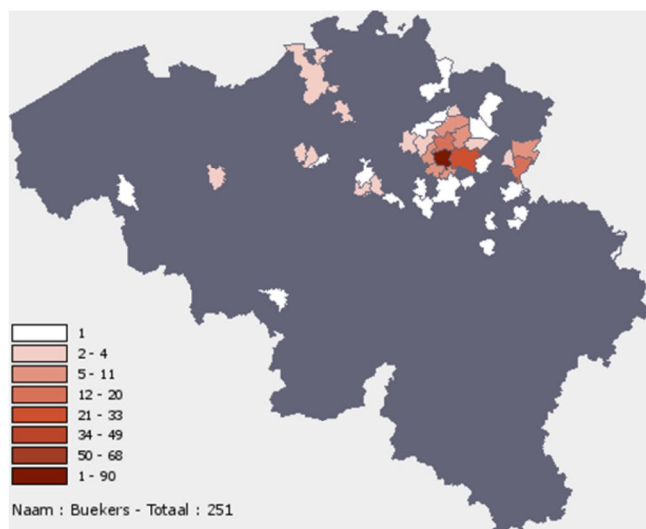
Ontstaan toenames en ontwikkeling tot familienamen

- Patroniemen (vadersnamen) en metroniemen (moedersnamen), type 'Jan van Piet van Toon'
- Beroepsnamen, type: 'Jan de bakker'
- Herkomstnamen (inwijkelingen), type 'Piet van Tienen'
- Bijnamen (leeftijd, verwantschap, uiterlijk, kleding, karakter, bezit,...), type 'Karel de lange'

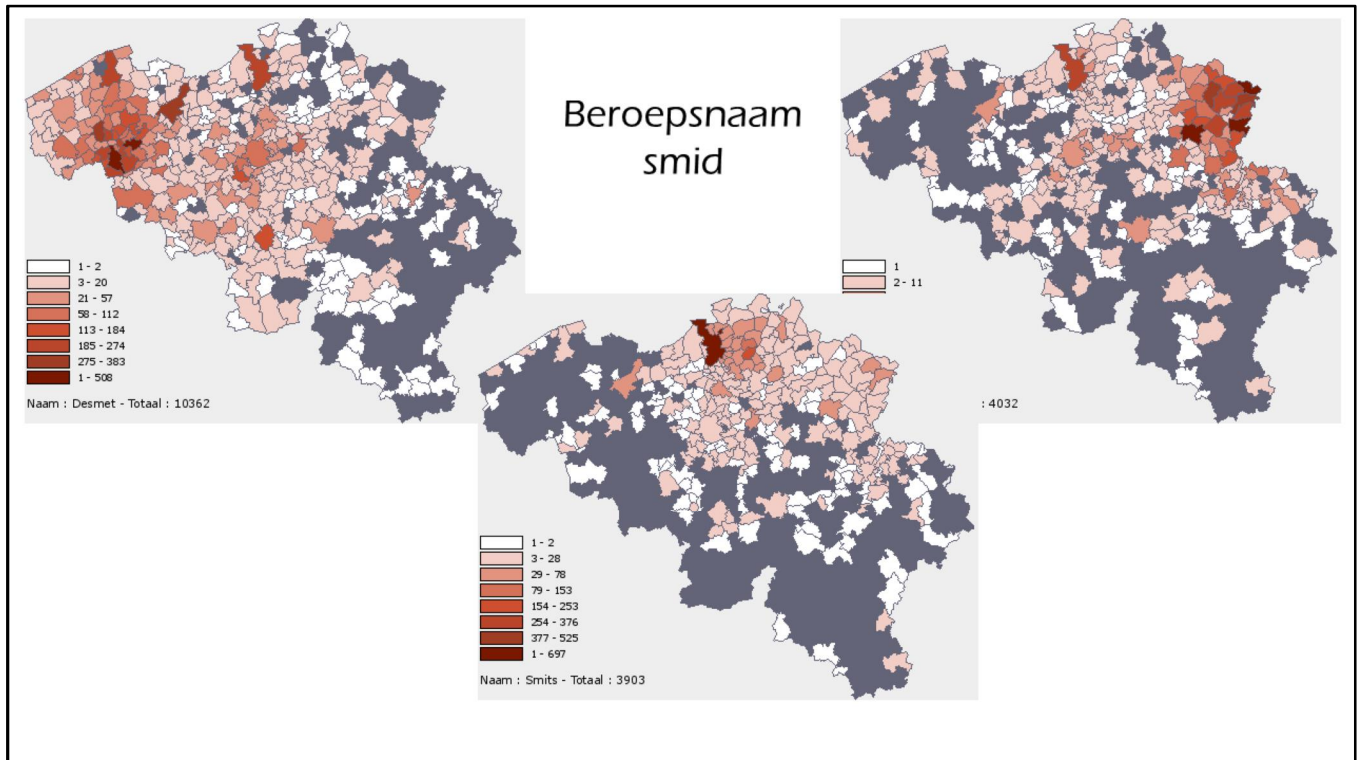

- “ Meestal vadersnamen, zelden moedersnamen (Mariën, Lysebetten). Vaak afgeleid van een verkorte vorm van de voornaam, bv. Meus < Bartholomeus. Vaak met achtervoegsels om duidelijk te maken dat het toenaam is. Verschillende achtervoegsels mogelijk, vaak regionaal bepaald. Meest voorkomend: -sen(s), -en(s) (deel van, vb. Bastijns), -aard (uit Germ. VN-element 'hard', bv. Stevaarts), -et (voor patroniemen, bv. Huet)/-ette (voor metroniemen), -iaan(s) (uit Lat. Ianus, bv. Christiaans), -kin (later via Fr. terug in NL als -quin, verkleinwoord, bv. Florquin), -man(s) (eerst zelf tweede deel VN, later deel toenaam, bv. Heyman(s))
- “ Beroepsnamen: populaire beroepen waren karrenmakers (Rademaker), bakker, smid, kok, brouwer, visser, klerk (de 'schrijver'), kleermaker, koster, kuiper, molenaar. En meer ambtelijke namen de hertog, ridder, schout, schepen
- “ Herkomstnamen: vaak steden waar inwijkelingen vandaan kwamen (dus niet de stad waar ze woonden werd de toenaam!), dikwijls in de buurt. Tienen, Rijkevorsel, Brussel, Antwerpen enz. Als ze van verder kwamen, minder nauwkeurig: Hollander, Vlaming, Fries (Devries), Waal,... Ook namen van huizen. Huizen, en zeker herbergen, hadden bordjes met een naam (voorloper van huisnummers), en de bewoners daarvan werden daar wel eens naar genoemd. Bv. De haan verwees naar een bordje met een haan.
- “ Bijnamen: op basis van uiterlijk (de lange, korte, neus, rosse, kale,...), karakter (de goede, courtois (hoffelijk), de zot, enz.), lichaamsgebrek: de blinde, buil, de schele, de dove..., bezit: de rijke, met de penningen,

- “ Diernamen: konden verwijzen naar uiterlijk, karakter, beroep en huisnamen: de haan, de vos, de hond, de paling (vaak vishandelaar), de bij (de bie)
- “ Toenamen konden nog veranderen. Patroniem -> beroepsnaam als een nakomeling een populair beroep had, naam van plaats na verhuizing enz. Tijdens humanisme: verlatijnsing (Beke -> Becanus, De Cleyne -> Clenardus).

Familienamen kunnen heel wat vertellen over je familiegeschiedenis. Sommige namen komen maar in een beperkt gebied voor. Dat wijst op een honkvaste familie.

Ook dialecten worden weerspiegeld in familienamen. Het woord 'smid' wordt in het westen van Vlaanderen doorgaans met een meer open i-klank uitgesproken, die als een 'e' klinkt: smet. De familienaam Desmet wijst dus op een eerder westelijke herkomst. In het midden en het oosten van het land is de genitiefvorm op –s gebruikelijker bij familienamen. 'Smid' wordt in Antwerpen en Brabant met een meer gesloten 'ie' uitgesproken, en dat zie je ook aan de naam 'Smits'. In Limburg wordt het woord dan weer gerekend tot 'smeed'. De familienaam 'Smeets' is ook duidelijk een familienaam uit het oosten van het taalgebied.

Uitsmijter: Bert/Birt.